



Sygn. akt SNO 27/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz (przewodniczący)

SSN Jan Górski

SSN Iwona Koper (sprawozdawca)

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego w [...]po
rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 lipca 2016 r.,

sprawy **B. D.**

sędziego Sądu Rejonowego

w związku z odwołaniem obwinionego sędziego

od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego w [...]

z dnia 11 marca 2016 r.,

**zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy, kosztami postępowania
odwoławczego obciąża Skarb Państwa**

UZASADNIENIE

Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego dla Okręgu Sądu Okręgowego w [...]wzniósł o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej przeciwko sędziemu Sądu Rejonowego B. D. zarzucając sędziemu, że w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 27 kwietnia 2015 r. w sposób rażący i oczywisty, naruszając przepis art. 423 § 1 kpk

dopuszczyć się rażącego przekroczenia terminów do sporządzenia uzasadnień orzeczeń w 36 sprawach sygn. akt: [...]

tj. przewinienie służbowe określone w art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst. jedn. Dz.U. z 2015 r., poz. 133 ze zm. – dalej jako „pusp”).

Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny wyrokiem z dnia 11 marca 2016 r. uznał obwinionego sędziego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu stanowiącego przewinienie dyscyplinarne z art. 107 § 1 pusp i na podstawie art. 109 § 1 pusp wymierzył mu karę dyscyplinarną upomnienia.

W sprawie ustalono, że obwiniony B. D. w podanym okresie nie sporządził w ustawowym terminie pisemnych uzasadnień wyroków w 36 wyżej szczegółowo wymienionych sprawach Sądu Rejonowego w [...]. Na dzień skierowania wniosku o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego nie zostało nadal sporządzone uzasadnienie w sprawie VII K .../12, akta sprawy z uzasadnieniem zostały zwrócone przez sędziego w dniu 26 sierpnia 2015 r.

Obwiniony przyznał, że dopuścił się zwłoki w sporządzaniu uzasadnień w wymienionych sprawach, nie kwestionując przyjętych w nich okresów opóźnień. W złożonych wyjaśnieniach podniósł, że nie poczuwa się do winy, gdyż zasadniczą przyczyną zaniedbywania w tym zakresie obowiązków służbowych był jego stan zdrowia tj. przewlekła depresja, w związku z którą od przełomu 2010/2011 r. leczy się psychiatrycznie zażywając leki przeciwdepresyjne, a okresowo, gdy nie pracuje leki przeciwlękowe. Wyjaśnił, że nadal pozostaje w leczeniu ambulatoryjnym, a z ostatniego dłuższego zwolnienia lekarskiego wystawionego przez psychiatrę korzystał w okresie od 25 maja do 5 sierpnia 2015 r. W październiku 2014 r. podjął terapię psychologiczną trwającą do sierpnia 2015 r. W okresach pogłębiania się choroby nie był w stanie rozsądnie zaplanować pracy. Fakt choroby był znany wszystkim w Sądzie, jednak dopiero po ostatnim zwolnieniu wstrzymano mu w związku z tym wpływ spraw. Dodatkowym powodem niesporządzania w terminie

uzasadnień były trudne warunki lokalowe w pracy i w domu. Aktualnie uzasadnienia są sporządzane w terminie, poza jednym wyjątkiem.

W motywach prawnych wyroku Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny wskazał, że przewinienia dyscyplinarne kwalifikowane są według zasad właściwych dla odpowiedzialności karnej, a więc z uwzględnieniem zasady winy, reguł dotyczących czasu popełnienia czynu zabronionego, formy jego popełnienia, okoliczności wyłączających odpowiedzialność. Poza ustaleniem winy konieczne jest w każdym przypadku ustalenie szkodliwości społecznej czynu, który musi być wyższy niż znikomy. Natomiast rodzaj, rozmiar, liczba i stopień zawinienia deliktów dyscyplinarnych wpływa na wymierzenie adekwatnej kary dyscyplinarnej. Na ocenę stopnia zawinienia inaczej wpływa ustalenie działania umyślnego powtarzającego się niż zachowania nieumyślnego i jednorazowego. Delikt dyscyplinarny musi być bezprawny, a więc naruszający określone obowiązki sędziego wynikające z powszechnie obowiązujących norm prawnych lub Zbioru Zasad Etyki Zawodowej Sędziów. Podniósł, że podstawą do oceny, iż mamy do czynienia z przewinieniem dyscyplinarnym mniejszej wagi (art. 109 § 5 pusp) mogą być tylko przedmiotowo - podmiotowe znamiona czynu, a nie okoliczności leżące poza czynem, jak dotychczasowa służba, niekaralność, zachowanie po popełnieniu czynu. Możliwość takiej kwalifikacji przypadku wiąże się z oceną, że okoliczności czynu ze względu na zespół znamion charakteryzuje się przewagą czynników łagodzących pozwalających przyjąć, iż szkodliwość czynu dla publicznego wizerunku wymiaru sprawiedliwości i stopień zawinienia są niewielkie.

Kierując się powyższymi wskazaniem nie podzielił stanowiska obrony, że stopień szkodliwości społecznej czynu zarzucanego obwinionemu sędziemu jest znikomy ani, że czyn stanowi uprzywilejowaną postać przewinienia z art. 109 § 5 usp wskazując, że zaniechanie terminowego sporządzania uzasadnień dezorganizuje prace wydziału, podważa konstytucyjne prawo do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie tym bardziej, gdy się uwzględni ponad dwuletni okres, w jakim dochodziło do tego naruszenia, okresy opóźnień wynoszące od 15 – 131 dni i ilość spraw w których ono nastąpiło. W tym kontekście powołał się na przykład sprawy sygn. VII K .../12, w której wyrok zapadł w dniu 26 listopada 2014 r.

a uzasadnienie sporządzone zostało w dniu 18 czerwca 2015 r., skutkiem czego uniewinniony funkcjonariusz policji nie mógł na skutek zwłoki uzyskać awansu, ani nie mogło być zakończone związane z czynem postępowanie szkodowe. Dowodzi to, że niesporządzenie przez sędziego uzasadnień w przewidzianym prawem terminie powoduje nie tylko negatywne konsekwencje jeżeli chodzi o autorytet i wizerunek wymiaru sprawiedliwości ale także wpływa negatywnie na losy konkretnych osób.

Za istotną okoliczność łagodzącą, wpływającą na zmniejszenie stopnia zawinienia uznał Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny pozostawanie przez sędziego w leczeniu ambulatoryjnym z powodu depresyjnych zaburzeń nastroju, problemów z koncentracją i zaburzeń procesów emocjonalno - motywacyjnych, które mogły być przyczyną problemów z własną organizacją pracy i terminowym wywiązywaniem się z obowiązków. Uwzględnił przy tym okresy absencji chorobowej sędziego, urlopu wypoczynkowego i szkoleń. Stwierdził, że stosowane wielokrotnie wobec obwinionego sędziego w trybie art. 37 § 4 pusp zwrócenie uwagi przez prezesa sądu na stwierdzone uchybienia w sprawności postępowania dotyczące nie sporządzania uzasadnień w terminie nie wyłączają możliwości pociągnięcia sędziego do odpowiedzialności dyscyplinarnej. Jednak uwzględniając, że środek ten stanowi określoną dolegliwość, gdyż wydłuża w razie dwukrotnego stosowania okres pracy konieczny do uzyskania stawki awansowej o 3 lata (art. 91a § 6 pusp) przyjął, iż jest to okoliczność wpływająca w stosunku do obwinionego na obniżenie sankcji.

Z drugiej strony wskazał, że nie może być kwestionowane istnienie w sprawie okoliczności obciążających w szczególności, iż obwiniony miał problemy z terminowością uzasadnień od początku służby, skoro już postanowieniem z dnia 28 grudnia 2011 r. odmówiono wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w związku ze stwierdzeniem przekroczenia terminów do sporządzenia uzasadnień wyroków w sześciu sprawach za przeterminowanie 6 uzasadnień przez okres od 112 do 28 dni. Stwierdzono wówczas, że przyczyną tego stanu rzeczy, który nie dotknął swoimi skutkami istotnych interesów stron było niewielkie doświadczenie zawodowe sędziego połączone ze spiętrzeniem obowiązków i leczoną depresją, przy braku

działań ze strony przełożonych. Obecnie, mimo zyskania przez sędziego sporego doświadczenia nie wyciągnął on z tego ostrzeżenia wystarczających wniosków. W ocenie Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego w okolicznościach sprawy, a więc przy zaistnieniu tak istotnej okoliczności łagodzącej wymiar kary, adekwatną do wagi czynu będzie kara najłagodniejsza z katalogu, a więc kara upomnienia.

Odwołanie od powyższego wyroku wniósł obrońca obwinionego, który na podstawie art. 427 § 1 kpk i art. 438 pkt 1 i 3 kpk w zw. z art. 128 pusp zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1/ błąd w ustaleniach faktycznych polegający na nieustaleniu i nie ujęciu w opisie czynu przypisanego obwinionemu znamion strony podmiotowej w sytuacji jednoczesnego stwierdzenia popełnienia czynu – mający wpływ na treść orzeczenia przez błędne przyjęcie, że obwiniony popełnił zarzucany czyn, mimo występujących w sprawie dowodów pozwalających na jednoznaczne ustalenie, że brak po stronie obwinionego zarówno zamiaru popełnienia przewinienia służbowego jak i znamion nieumyślności zarzucanego czynu.

2/ obrazę art. 107 § 1 pusp polegającą na niewłaściwym zastosowaniu przez uznanie, że zachowanie obwinionego wyczerpało znamiona wskazanego w nim przewinienia służbowego, pomimo istnienia dowodów wskazujących, że nie doszło do wypełnienia znamion podmiotowych przewinienia służbowego.

Na podstawie art. 427 § 1 i art. 437 § 1 i 2 kpk w zw. z art. 128 pusp wnosił o zmianę wyroku i uniewinnienie obwinionego sędziego od zarzutu popełnienia zarzucanego czynu.

Sąd Najwyższy –Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

W uzasadnieniu sformułowanych w odwołaniu zarzutów obrońca obwinionego podnosił w pierwszej kolejności niewypełnienie przez Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny wymagania wskazania w sentencji zaskarżonego wyroku przypisanego obwinionemu czynu i jego właściwego zakwalifikowania pod względem prawnym do jednej z przewidzianych w art. 107 § 1 pusp kategorii

przewinień dyscyplinarnych, stanowiącego warunek pociągnięcia do odpowiedzialności za przewinienie dyscyplinarne.

Argumentacja ta w okolicznościach sprawy nie przekonuje o zasadności zarzutu naruszenia art. 107 § 1 pusp. Przepis ten nie definiuje pojęcia przewinienia dyscyplinarnego, a jedynie wskazuje przykładowo, że stanowi je uchybienie godności urzędu oraz oczywista i rażąca obraza przepisów prawa. Przyjmuje się, że przewinienia dyscyplinarne dzielą się na przewinienia służbowe, w tym polegające na oczywistej i rażącej obrazie prawa oraz czyny stanowiące uchybienie godności urzędu. Jak wskazuje się w orzecznictwie, art. 107 § 1 pusp stanowi materialną podstawę odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziego oraz zawiera generalne znamiona deliktu dyscyplinarnego, których konkretyzacja następuje w wyroku sądu dyscyplinarnego i powinna mieć postać jednoznacznego określenia tego deliktu jako przewinienia służbowego lub uchybienia godności urzędu oraz odpowiednio wskazania naruszonych przez sędziego norm konkretnego aktu prawnego albo dokładnego opisu jego zachowania przynoszącego ujmę pełnionemu urzędowi (wyrok SN z dnia 23 stycznia 2008 r., SNO 89/07, OSNKW 2008, nr 5, poz. 37). Nakaz zredagowania wyroku w sposób przedstawiający jasny opis czynu, za który obwiniony był sądzony i skazany wynika z treści art. 413 § 1 pkt 4 i § 2 pkt 1 kpk w związku z art. 128 pusp, którego naruszenia jednak skarżący nie zarzuca. Niezależnie od tego, wbrew stanowisku autora odwołania nie może budzić wątpliwości w świetle motywów zaskarżonego wyroku (str. 3 ostatni akapit uzasadnienia wyroku), że przypisany obwinionemu sędziemu czyn zakwalifikowany został jako przewinienie dyscyplinarne w postaci przewinienia służbowego polegającego na oczywistej i rażącej obrazie prawa.

Nie ma błędu w zakresie ustalenia zasadniczych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności faktycznych, gdyż obwiniony przyznał że przedmiotowe uzasadnienia sporządził z przekroczeniem terminu i nie kwestionował okresów ich przekroczenia. Nie zostały też w ustaleniach faktycznych Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego pominięte przedstawione w odwołaniu okoliczności, mogące zdaniem skarżącego mieć wpływ na opóźnienie w sporządzeniu uzasadnień przez obwinionego, a eksponowana w odwołaniu jako zasadnicza dla obrony

obwinionego okoliczność jego choroby została uwzględniona przy ocenie stopnia zawinienia obwinionego i miała decydujące znaczenie dla wyboru zastosowanej kary dyscyplinarnej.

Oceniając czyn zarzucany obwinionemu sędziemu Sad Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny trafnie wskazał, że służba sędziowska wymaga szczególnych predyspozycji i umiejętności godzenia spraw osobistych i obowiązków zawodowych w sposób nie przynoszący uszczerbku służbie, interesowi publicznemu i prywatnemu innych osób, czemu obwiniony nie sprostał nierzetelnie deklarując gotowość i zdolność do wykonywania obowiązków sędziego, mimo świadomości istnienia przyczyn chorobowych znacznie ograniczających go w ich wykonywaniu. W tym kontekście podkreślenia wymaga, że pełnienie urzędu sędziego nie jest wyłącznie wykonywaniem pracy zawodowej, lecz przede wszystkim służbą na rzecz obywateli i na rzecz Państwa, która wymaga poświęcenia i pełnego oddania, a więc nadzwyczajnej sumienności, staranności i obowiązkowości (wyrok Sądu Najwyższego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 26 maja 2015 r., SNO 29/15).

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji.

kc